

FN's organisation
for uddannelse, videnskab,
kultur og kommunikation
og information

Den danske UNESCO-nationalkommission

26.januar 2021

REALISERING AF MENNESKERETTIGHEDER Gennem KULTUR OG UDVIKLING

Indspil fra Den danske UNESCO-nationalkommission til udviklingspolitisk strategi for Danmarks internationale udviklingssamarbejde og humanitære indsatser

Den danske UNESCO-nationalkommission hilser arbejdet med en ny strategi for Danmarks internationale udviklingssamarbejde og humanitære indsatser, velkommen. I den forbindelse vil vi gerne gøre opmærksom på, at kulturen bør have plads i en sådan strategi.

UNESCO's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed fra 2005 (som Danmark ratificerede i 2006), bekræfter staters rettigheder, pligter og muligheder i forbindelse med fremme og beskyttelse af kulturel mangfoldighed.

Danmark er valgt ind i UNESCO's mellemstatslige komité for 2005-konventionen og har en god dialog med de øvrige medlemsstater. Danmark har for øjeblikket prioriteret kunstnerisk ytringsfrihed som mærkesag.

Blandt konventionens mål og forpligtelser er, at de lande, som har ratificeret konventionen skal¹:

1. Understøtte bæredygtige systemer for forvaltning af kultur, bl.a.:
 - Kulturelle og kreative sektorer
 - Mediemangfoldighed
 - Det digitale miljø
 - Partnerskab med civilsamfundet
2. Opnå en balanceret udveksling af kulturelle varer og tjenester og fremme kunstneres *og kulturaktørers mobilitet*, herunder:

- Konkrete indsatser til fremme af kunstneres og kulturaktørers mobilitet
- Konkrete indsatser til udveksling, bl.a. i forhold til u-lande, af kulturelle varer og tjenester
- Traktater og aftaler, hvor kultur har fået en særlig status.

3. Integrere kultur i rammer/indsatser for bæredygtig udvikling, herunder:

- Nationale politikker for bæredygtig udvikling, der anerkender kulturens rolle
- Internationalt samarbejde for bæredygtig udvikling.

4. Fremme menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder:

- Ligestilling mellem kønnene.
- Kunstnerisk frihed.

Pointerne fra UM rapport fra 2013 er fortsat aktuelle og valide

I Udenrigsministeriets rapport *"Retten Til Kunst Og Kultur Strategisk Ramme For Kultur Og Udvikling"*² fra 2013 beskrev man formålet med Danmarks strategi for kultur og udvikling således: *"at udstikke strategiske retningslinjer og give inspiration til en styrket rolle og prioritering af kunst og kultur i danske udviklingsprogrammer. Herigennem vil Danmark fortsat spille en aktiv og konstruktiv rolle internationalt inden for kultur og udvikling. En styrkelse af det kulturelle samarbejde med andre lande bringer også inspiration og nye perspektiver fra andre dele af verden til Danmark og giver mulighed for gensidig berigelse."*

Rapporten refererer også til FN's Generalforsamling, som til I sin 66. samling i 2011 anerkendte at kultur er en vigtig komponent i menneskets udvikling. Forsamlingen slog fast, at kultur repræsenterer en "kilde til identitet, innovation og kreativitet for individet og samfundet, og er en vigtig faktor i social inddragelse og fattigdomsbekæmpelse, der baner vej for økonomisk vækst og ejerskab til udviklingsprocesserne".

Rapporten angiver også, at *"kultur bidrager til udviklingen af innovative, kreative færdigheder hos mennesker og er en vigtig komponent i modernisering og nyskabelse i det økonomiske og sociale liv. Endvidere blev relevansen af regionale og internationale samarbejdsmechanismer for indsatser på områderne for kultur og kunstnerisk skabelse fastslået."*

Ministeriets rapport fra 2013 fik meget positiv respons fra lande over hele verden. Den blev af mange betragtet som en milepæl, og nogle af hovedpunkterne kan stadig benyttes som reference for en kommende strategi.

Det summeres op i rapportens således:

1.REALISERING AF MENNESKERETTIGHEDER GENNEM KULTUR OG UDVIKLING

Danmark vil:

- Forstærke menneskers handlekraft gennem aktiv deltagelse i kunst og kulturelle aktiviteter.
- Sikre ytringsfriheden for kunstnere og kulturaktører.

² Danida/UM, juni 2013:Retten Til Kunst Og Kultur Strategisk Ramme For Kultur Og Udvikling

- Bidrage til økonomisk vækst gennem kreative industrier.
- Styrke fred og forsoning i post-konfliktområder gennem kunst og kulturelle aktiviteter.
- Fremme interkulturel dialog og interkulturelt samarbejde.

2. FORSTÆRKE MENNESKERS HANDLEKRAFT GENNEM AKTIV DELTAGELSE I KUNST OG KULTURELLE AKTIVITETER

- Styrke kreative udtryksformer hos marginaliserede grupper gennem aktiv deltagelse i kunstneriske og kulturelle aktiviteter.
- Støtte adgangen til kulturelle aktiviteter gennem udvikling af inkluderende kulturel og kunstnerisk infrastruktur.
- Styrke effektiv brug af kultur som middel til at håndtere kritiske udfordringer, herunder sensitive emner, i udviklingssammenhæng.

3. SIKRE YTRINGSFRIHEDEN FOR KUNSTNERE OG KULTURAKTØRER

- Skabe rum og demokratiske platforme for kunstneres ytringsfrihed.
- Forsvare principperne for kunstneres frihed i dialog med nationale regeringer og i internationale fora.
- Arbejde for beskyttelse af kunstnere ved at støtte netværk for kunstnerisk frihed og internationale beskyttelsesforanstaltninger.
- Styrke kapacitet og udfoldelsesmuligheder for kunstnere og deres organisationer.

4. BIDRAGE TIL ØKONOMISK VÆKST GENNEM KREATIVE INDUSTRIER;

- Styrke lokal jobskabelse og bæredygtighed i kreative industrier.
- Styrke iværksætterånden blandt kunstnere og kulturaktører med potentiale for forretningsudvikling.
- Støtte initiativer, der skaber forbindelse mellem den kreative og finansielle sektor med henblik på kapacitetsudvikling og tilvejebringelse af ressourcer.
- Fremme uddannelse, mentorordninger og etablering af netværk for kulturelle iværksættere inden for forretningsudvikling.

5. STYRKE FRED OG FORSONING I POST-KONFLIKTOMRÅDER GENNEM KUNST OG KULTURELLE AKTIVITETER:

- Styrke konfliktramte og fordrevne befolkningsgruppers adgang til kulturelle aktiviteter som en hjælp til genetablering af en normal tilværelse.
- Støtte kunst og kulturelle initiativer, der kan bidrage til at etablere tillid og gensidig forståelse i post-konfliktområder.
- Involvere kunstnere og kulturaktører i dialog- og forsoningsprocesser.

6. FREMME INTERKULTUREL DIALOG OG INTERKULTURELT SAMARBEJDE

- Skabe dynamiske mødesteder i Danmark og i udviklingslandene som en fælles ramme for inspiration på tværs.
- Støtte kunstneriske co-produktioner inden for samtidskunst, der udtrykker aktuelle samfundstendenser i Danmark og udviklingslandene.

- Styrke den danske kunstscenes globale udsyn og bidrage til bæredygtige partnerskaber med kunstnere fra udviklingslandene.
- Øge offentlighedens interesse for og anerkendelse af kunst fra udviklingslandene.

I UNESCO's oversigt over 2005 konventionen og FN's 20230 verdensmål (SDG) fremgår det, at konventionen kan ses i relation til ikke mindre end 11 SDG's <https://en.unesco.org/creativity/ifcd/whatis/sdgs>

Når Danmark udarbejder en ny strategi for udviklingssamarbejde er det således vigtigt, at kulturen atter prioriteres.

I forlængelse heraf vil Nationalkommissionen gerne bemærke, at global kulturel mangfoldighed og et solidt grundlag for kulturudveksling også bidrager til at styrke dansk kulturliv.

Siden 2016 har Danmark/Udenrigsministeriet ikke haft en samlet strategi for kultur og udvikling, ligesom der ikke har været afsat midler til gennemførelse af programmer, som lever op til Danmarks forpligtelser i forhold til UNESCO 2005 konventionen. Men vi mener, dette ville være en god ide. Og når Danmark/Udenrigsministeriet udarbejder en ny strategi for udviklingssamarbejde er det vigtigt, at kulturen atter prioriteres samt at en sammenhængende strategi udarbejdes.

Vi vil derfor foreslå at Udenrigsministeriet arbejder på at:

- Genopbygger egen kapacitet og kompetencer på området i lighed med CKU
- Indbyde relevante eksperter, institutioner og organisationer med konkret erfaring og viden inden for det kulturelle område for at kvalificere ministeriet med henblik på, hvorledes en ny strategi kan udvikles og gennemføres
- Afsætte nødvendige midler til at gennemføre en ny strategi og dermed sikre, at Danmark prioriterer det kulturelle område som del af en bæredygtig fælles global fremtid, og som afspejlet i UNESCO 2005 Konventionen

UNESCO danske nationalkommission står mere end gerne til rådighed med rådgivning og sparring.

På vegne af Den danske UNESCO-nationalkommission ved formand Elsebeth Gerner-Nielsen

Kontakt til kommissionens sekretariat:

Anna Enemark

Anna.enemakr@uvm.dk

+45 21 26 57 34